

Spodobi sa tedaj, da se hvaležni spominjamo leta 1773., po katerem je krompir došel do tega, da so ga začeli povsod saditi. Časnik „Jura“ zato predlaga, naj bi se stoletnica krompirjeva obhajala s kako posebno slovesnostjo zdaj pri Dunajski veliki razstavi. („Novice.“)

(Cvet nemškutarke omike.) V Mariboru, kder se je stoletja sem kakor tudi zdaj v šolah na vse kriplje nemškutarilo, smo te dni na oglih brali naslednje naznanilo: „Hirr wird ein Salite Herr auf spät genommen. Haplaz. Rükweg in 1. Stok.“ — Pri sv. Lenartu v Slov. goricah, kjer tudi Bismarkovih „saubirtov“ vse gomezi, je bla nedavno nemškutarca, zapletena v neko pravdo, pred sodnijo. Uradnik jo bara: „Imate priče?“ Nemškutarca se odreže: „I hob draj pričn.“ Vzbudilo je to splošen smeh, kajti se „pričn“, nemški „Pritschen“ imenujejo ležnice, na katerih jetniki in tudi vojaki na stražah spijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pretekli teden so se na Dunaju strašne reči godile, katerih konec še živa duša ne vidi. Dunajska borza, tržišče za ves denarni papir, je naenkrat obnemogla, tako da so nekatere akcije razen državnih in drugih začasno vso ceno zgubile, druge pa več menj nizko padle. Ves pameten svet je prerokoval, da ne bode nikdar dobro, ko ustavoverna vlada dovoljuje brez konca in kraja nove banke, pri katerih so le hoteli nekateri sleparji v najkrajšem času obogateti. Naj v izgled sleparstva na Dunaju samo to povemo, da je med skoro neštevilnimi bankami tudi ena za — „konjske žeblice“, „Hufnagel-Aktiengesellschaft!“ Ker je borza take akcije v trgovino vzela, mnogo bank pa ni moglo obstati, se je zgodilo, kar ni moglo izostati: sleparstvo je prišlo na dan, zaupanje je vničeno. — Mnogo, malo poprej bogatih, je obožalo, čuje se o mnogih obupnih samomorih, vseh nesreč pa prešteti ne bo. — V tolažbo bodi našim bralcem, da se zgube pri državnih papirjih in obligacijah zemljišne odveze in sploh pri takih papirjih, ki niso izdani po sleparskih bankah, ni zgube bati. Tudi akcij banke „Slovenije“ to čisto nič ne zadeva, ker niso v borzni trgovini, toraj jim tudi židovi cene dati ali vzeti ne morejo. Nesreča, čeravno velika zaradi premnogih nedolžnih, ki bodo strašno zgubo imeli, bode pa tudi dober sad rodila: spoznati se utegne v najviših krogih, da je vse hvalisanje o strašanskem gospodarskem napredku — gola sleparija krščenih in nekrščenih židov, ki so nezvedenim ljudem denar iz žepov kradli in ga ustavakom na korist — pri volitvah izmetavali. — Ker pa roka roko umije, prihajajo iz Dunaja glasovi, da hoče — pomagati vlada! Bog nas tega varuj; naj si banke same pomagajo,

ako hočejo borzo iz blata potegniti in vzdržati. Čuje se, da bo dunajska banka (Nationalbank) po cesarski naredbi odvezana pogodbe v §. 14 pravil izrečene, da namreč več bankovcev izdati ne sme, kakor ima kovinskega zaklada v zalogi, 200 milijonov. Po tem takem bode brž izdala toliko bankovcev, da borzi do sape priti pomaga. K temu je tudi ogerski drž. zbor le z 108 glasovi proti 100 dovoljenje dal. Tako bi vsa država zaradi dunajskih sleparjev še več papirnatega denarja vzeti morala, in da sleparjenje daleč trpi, se — Bog vedi za koliko let — odloži zravnanje med papirnatim in kovinskim denarjem! —

Delegacije so delo skončale. V dveh rečeh se niste mogle pogoditi: zastran Werndlovih vojaških pušek, katerih je ogerska delegacija samo 50.000, avstrijska pa 75.000 dovolila, razloček pri stroških znaša nad 1 milijon gld.; druga reč zadeva stroške vojnega ministerstva (699.473 gl.) za vojaško granico v prejšnjih letih; egerska delegacija jih je stavila med skupne stroške, avstrijska delegacija pa je bila za to, da le Ogersko te stroške trpi. Pri vkupnem glasovanju je vsaka stran pri svojem ostala, in tako se omisli menj pušek, denarji za granico so pa itak že zdavno potrošeni. — V povišanje plače skupnim uradnikom je pa oger. delegacija slednjič privolila.

Kakor da se osoda neusmiljeno maščevati hoče nad vsemi ustavaki, je te dni tudi dunajski preč. nadškof Rauscher in vsa uradno-cerkvena „Volksfreundova“ stranka debelo pod nos dobila. Zastopniki državnopravne stranke na dolenjem Avstrijskem, ki je štela z dunajskimi vred 68 društev, so razglasili, da prepustijo vse delo ob prihodnjih volitvah — vladinim katoličanom, kateri so vse storili, da so kat. politiška društva — opešala. V nemštvo zaljubljeni kardinal je s federalisti vred vso državnopravno stranko v gospodski zbornici hudo žalil; iz druge strani je pa vsled Stremayerjeve pomoči za ustavovorne duhovnike mnogo jih popustilo vse politično delovanje, da se ne opečejo. Sicer je to prav žalostno, ali prepričani smo, da pride skoro čas, ko si bodo sopet vsi h krepkemu delovanju roke podali, ker se bodo prepričali, da z Rauscherjevo katoliško stranko nič ni. Če nas pa „Narod“ zaradi tega prigodka na laž stavlja, češ, da državnopravna stranka se ne množi, marveč v šibre gre, mu odvracamo, da bi se po njegovi logiki tudi reči moralo, ka pada federalistov stranka, ker so se ji nekateri Dalmatinci zneverili.

V Ljubljani se je sestavil volilni odbor za Kranjsko, v katerem so gg.: Dr. J. Bleiweis, dr. Costa, Graseli, Jeran, Klun (pa ne tisti zavihani klun dvorni svetovalec), Murnik, Pakič, Perme, Petričič, Pirnat, dr. Poklukar in dr. Zarnik. Ta odbor bo skrbel za Kranjsko. — Čuje se, da hoče odbor grofa Hohenwarta med kandidate vzeti, kar je prav srečna misel. — O novem škofu še zdaj nič gotovega ni; preč. g. kanonik v Ce-

loveu, dr. Müller, na kterega se je na Dunaju mislilo, neče neki težavne službe prevzeti.

Galicija. Od poslancev sklicani zbor je z malo večino glasov sklenil, da stopijo novoizvoljeni poslanci v drž. zbor, da se pa držijo federalistov. Čuden sklep! Kdo vé, kaj sklenejo po volitvah drugi federalisti, in kakošni poslanci se na Poljskem izvolijo?

Vnenje države. V Fuldi na Nemškem zbrani preč. škofi so razposlali vsem dušnim pastirjem in vernikom prekasen pastirski list gledé trinoških postav zoper kat. cerkev. Sicer še niso postave potrjene; svojemu poklicu zvesti, zares apostolski višji pastirji pa neustrašeno izrekajo, da se takim naredbam nikdar udali ne bodo. „Deo gratias!“ vsklikne k temu vrli list „Germanija.“

Na Španjskem strahujejo rudečkarji posebno po mestih ljudi, vlada pa nema moči, gra-bežem se ustavljati. Cele trume ljudi beže iz de-že. Karlistom pomaga med drugim tudi — be-darija vladnih ljudi. Tako je general Belarde, ki se proti Karlistom vojskuje, razglasil bedasto povelje, da se morajo vse na samem stoječe hiše — zadelati, češ, da služijo Karlistom v zavetje, če ne, jih porušiti ukaže. To je ubogo kmečko ljudstvo silno razkačilo, ker bi ljudje morali menda skoz luknje na dimnikih v svoje hiše. — Sicer so zdaj volitve v državno skupščino, ki bo odločila, kakošna da naj bo vlada.

V Rimu so se mestni capini z vojaki pulili, ker je vlada prepovedala shod, ki je bil zato sklican, da se drhal zoper samostane, v katerih re-dovniški generali prebivajo, glasno zadere in po-slance, ki še menda zastran dotične, na dnevni red spravljene postave omahujejo, v strah pravi. — Italijanski kralj ne pride bajé k dunajski raz-stavi, ker se menda francoskega naroda boji, ki ne bo mirno gledal, ako se res zgodi, kar se go-vori, da bi namreč Ruska in Avstrija s Prusi sto-pile v zvezo, ktera bi le Prusom proti Francos-kemu bila na korist.

Razne stvari.

(*Rodoljubi ptujskega vol. okraja*) so v skupščini 11. t. m. dež. poslanca in odbornika gosp. Hermana soglasno postavili za kandidata pri volitvi v drž. zbor. To časti kakor rodoljube, tako tudi predragega nam Hermana, kateri utegne iz ljubezni do našega naroda tudi še to zá-nj darovati, da kandidaturo prevzame.

(*Imenitni in grdi zapeljivci*.) Celjska okrožna sodnija je 11. t. m. 4 gospode celjskega mesta zaprla kot zapeljivce od 9—14 let starih deklet, katerih so v kakih 9 mesecih blizo 10 grdo zape-ljali. Ti čedni gospodje so: dva brata W., eden doktor zdravilstva, drugi pa trgovec; nadlajtnant B. celjskih lovecev in knjigotržec T. Menda so vsi iz šole liberalcev, ki v Celju tako silno napreduje.

(*Svarilo*.) V Razborju nad Laškim se je

neki kmet proti ukazu gospóske podal na Kranjsko in je tam 2 para volov kupil za 600 gl., ter jih domu prignal. Gosposka to zvedši mu siloma vzame vole, jih proda 10. t. m. na Laškem po dražbi (? Vredn.) in še kmeta obsodi v 3tedenski zapor. Res ostra je ta kazen, pa z dobrim se našim kmetom malo kedaj dopové, kakó skrbno se je treba varovati, da se živinska kuga tudi pri nas ne vgnjezdi. Varujte se toraj vsaj lastne škode in kazni!

(*Učitelji mariborske okolice*) so se ločili mestnih gospodov tovarišev, ter si pod vodstvom umnega g. učitelja Dominkuša posebno učiteljsko društvo napravili, ktero se je 1. t. m. slovesno pričelo. Vsled tega velik razsrd na strani — menda le nekterih mestnih učiteljev, katerim je glasil „Marb. Ztg.“, glasonoša in odvetnik pa — skoz in skoz nemški — Jaksche.

(*Katol. političko društvo*) pri sv. Lenartu v Sl. goricah ima prihodnjo nedeljo 18. t. m. občni zbor v g. Leserjevem vrtu. Po primerni besedi se bode volil nov odbor, potem je veselica s tombolo. Začetek ob 4. uri po poldne. Vsi udje in narodnjaki se prijazno vabijo. Odbor.

(† *Ant. baron Cojs*), mož v najlepšem pomenu besede, pošten narodnjak in ud našega tisk. društva, je 9. dne t. m. po sprejetih sv. zakramentih v Ljubljani umrl. Truplo se je slovesno prepeljalo na pokopališče v Predoslje nad Kranjem, kder je pokojnik grajščino in svoja posestva imel. Zastopniki vseh narodnih društev, deželni predsednik, dež. glavar z dež. odborom, mestni zastop in mnogo drugih spremilo je truplo blagega pokojnika do velike ceste, ki pelje v Kranj. Pevci iz Ljubljane in Kranja so mu nagrobnico zapeli. — Bog daj blagemu domoljubu večni mir in pokoj!

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan	6	60	6	30	6	50	5	55
Rži	4	—	3	80	4	40	3	80
Ječmena	—	—	3	30	4	—	3	—
Ovsa	2	10	2	15	2	40	—	—
Turšice (koruze) vagan	4	10	3	90	4	—	3	92
Ajde	3	50	3	10	4	20	3	70
Prosa	3	80	3	30	4	—	—	—
Krompirja	1	40	1	30	2	—	1	50
Sena . . . . . cent	1	50	2	10	1	20	1	40
Slame (v šopkih)	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	10	—	60	1	—
Govedine funt	—	30	—	32	—	32	—	24
Teletine	—	29	—	30	—	28	—	24
Svinjetine	—	32	—	32	—	40	—	32
Slanine	—	34	—	34	—	36	—	36

Loterijske številke:

V Trstu 10. maja 1873: 15 32 31 62 7.

Prihodnje srečkanje: 24. maja.